BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei. In străinătate 6 lei.

Taxă poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 209 Miercuri 2 August 1939
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifui poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

In atenția celor în drept

Un domn profesor, care nu știm de ce nu semnează o scrisoare plină de bune intenții ca aceasta, s'a sesizat de unul din articolele noastre despre frumoasele locuri dobrogene dela mare și face următoarea justă observație: „Susțineți necesitatea unei cât mai intense propagande românești peste hotare, pentru a face cunoscute stațiunile noastre maritime și în special cele din jurul lacului Tekirghiol. Foarte bine. Cred însă că, în prealabil, ar fi foarte indicat să reluați campania ziarului d-v. din anii trecuți, pentru românizarea toponimiei turcești a Dobrogei, rămasă din păcate fără urmări, datorită indolenței forurilor administrative".

După ce insistă cu exemplificări asupra nepotrivirii unor numiri turcești de lacuri și localități, care sunt presărate în jurul sau chiar pe ruinile vechilor cetăți romane, stimatul nostru corespondent continuă: „oare de ce n'am denumi lacul Tekirghiol cu numele reginei-poete Carmen-Sylva? Iar lacul Sutghiol: lacul Ovidiu, etc?"

Nu mai încape nicio îndoială că tema devotatului cititor al „Universului" e, din toate punctele de vedere, foarte justă și credem că e și în vederile oficiului de turism și ale domnului rezident regal dela Mare.

Denumirile actuale, nu pot face o bună impresie și ele nu se acordă de loc cu situația de azi a ținutului ce făcea odinioară fală titlurilor stăpânitoare ale iscusitului și înțeleptului nostru Vodă Mircea cel Bătrân, dar mai ales nu au nicio susținere istorică. Căci, dacă ele sunt urme ale unei dominații otomane în aceste părți, urmele acestea sunt în definitiv suprapuse peste istoria geto-dacică și romană a Dobrogei. Și dacă autoritatea de ocupație din rândurile periferice de pe aici avea la vremea ei tot interesul ca să facă să dispară amintirea legiunilor latine, încrustată adânc și pretutindeni în calcarul care dă ocol Pont-Euxin-ului, interesul de azi al nostru e, dinpotrivă, să rectificăm și să rectificăm cât mai radical această încercare a unor vremuri vitrege de a desfigura trecutul protolatin al ținutului dela Mare.

BULETINUL ARHEOLOGIC ȘI NUMISMATIC

Coiful de aur din Coțofănești-Prahova

de CONST. MOISIL

O soartă vitregă, ajutată de indolența și nepriceperea noastră, a făcut ca aproape niciunul dintre monumentele antice de valoare excepțională, cari s'au găsit pe teritoriul României actuale, să nu se afle astăzi în muzeele noastre.

Până la războiul pentru întregirea neamului se păstrase în Muzeul Național de antichități

Fig. 1

din București vestitul tezaur dela Pietroasa, numit „Clocsa cu puii de aur". Dar a fost evacuat în Rusia și până astăzi n'am fost în stare să-l recuperăm.

Cât privește minunatele obiecte de aur și de argint, de o valoare arheologică și artistică neprețuită, ce s'au găsit la Sânicolaul-mare (jud. Timiș), la Simleu (jud. Sălaj), la Crasna (jud. Trei Scaune), etc. sunt și astăzi în muzeele din Viena și Budapesta, deși tratatele de pace ni le-au recunoscut ca ale noastre. Nu am știut și nu ne-am interesat în deajuns să le obținem nici dela Austria, nici dela Ungaria.

Iar incomparabilele piese de argint din tezaurul dela Coțofănești (jud. Dorohoi) împodobesc și astăzi muzeul de antichități din Leningrad.

Singure obiectele de argint din tezaurul dela Apahida — și ele de o valoare excepțională — se află, din întâmplare, în muzeul de antichități din Cluj [1]).

În această tristă situație arheologii noștri, ca și toți iubitorii de artă dela noi au simțit o adâncă

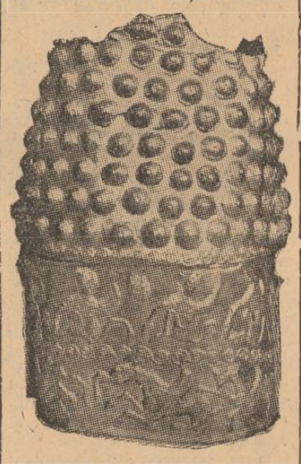

Fig. 2

satisfacție când în toamna anului 1929 au aflat despre descoperirea unui nou obiect de valoare arheologică excepțională: coiful de aur dela Coțofănești din județul Prahova și despre achiziționarea lui pentru muzeul național de antichități din București.

Intreg meritul achiziționării acestei minunate capodopere antice revine d-lui prof. I. Andriescu, care era atunci directorul

1) Descrierea tuturor acestor tezaure s'a publicat în revista **Cronica munismatică și arheologică** anii I—VI (1920—1925).

(Continuare in pag. 2-a)

Săptămâna internațională

Ultima săptămână de Iulie a căzut și ea sub stăpânirea trecutului. Și-a făcut datoria cu destulă prudență, cu solicitudine față de nervii omenirei și totuși destul de interesant.

Două fapte au dominat-o: denunțarea acordului comercial dintre Statele Unite și Japonia și deciziunea ca să realizeze la Moscova paralel cu negocierile politice — aproape de sfârșit — acordul technic între reprezentanții autorizați ai celor trei state majore: francez, englez și sovietic.

Prin denunțarea acordului comercial cu Japonia, Statele Unite au adus un sprijin incontestabil politicei puterilor democratice europene și în deosebi Marei Britanii. Din însăși reacțiunea produsă în presa din statele totalitare se poate aprecia importanța acestui sprijin pe care „Giornale d'Italia" îl consideră ca „o ofensivă împotriva uneia din puterile totalitare". Dacă ne reamintim că săptămâna care a precedat acesteia pe care o depănăm în rândurile de față, a înregistrat ca fapt senzațional înfrângerea președintelui Roosevelt pe chestiunea legei neutralității și că acest fapt a fost considerat de presa statelor totalitare ca defavorabil politicei europene a statelor democratice, putem aprecia mai clar caracterul politic al denunțării acordului comercial americano-japonez. El apare ca o dovadă că votul senatului n'a modificat nimic din concepția Statelor Unite în politica lor externă și că președintele Roosevelt e hotărît să meargă mai departe pe linia solidarizării cu politica de rezistență împotriva oricărei agresiuni. Deocamdată efectele înregistrate în Europa de pe urma gestului american au fost numai de ordin psihologic. Marea Britanie și-a rezervat dreptul de a vedea mai târziu, dacă interesele ei, îi impun să denunțe la rândul ei acordul comercial cu Japonia. Stadiul negocierilor cu Japonia asupra problemei Tientsinului nu îngăduie desigur Angliei nici o hotărâre pripită care ar putea să anuleze progresele realizate și care, după cum rezultă din declarațiile făcute de lordul Halifax în cursul săptămânei în Camera Lorzilor, au păstrat Marei Britanii întreaga ei libertate de acțiune pentru viitor în China și nu au adus nici un prejudiciu intereselor altor mari puteri în China. Lordul Halifax a precizat că prin acordul stabilit la Tokio între sir Robert Craigie și d. Arita, guvernul britanic și-a păstrat libertatea de a face orice propuneri asupra chestiunilor ce ar putea fi ridicate în cursul negocierilor. Cu alte cuvinte, acordul de principiu de la Tokio n'a limitat poziția Angliei în ce privește interesele ei în China, după cum n'a atins niciunul din interesele celorlalte mari puteri. Denunțarea acordului comercial americano-japonez, a fost o dovadă că Statele Unite au recunoscut ca valabilă această interpretare a acordului de la Tokio și că înțeleg să-și apere interesele din China cu toată hotărîrea, să dea avertisment Japoniei în această privință, să condamne politica de agresiune și astfel să sprijine indirect Marea Britanie în negocierile ei actuale cu Japonia.

Al doilea fapt: negocierile de la Moscova. Un pronunțat optimism caracterizează speranțele în ce privește acordul politic. A rămas în discuție definirea agresiunei indirecte; asupra căreia insistențele sovietelor au fost tenace. Presa franceză și cea britanică sunt de acord că se va ajunge foarte curând la o înțelegere și în această privință. Pe temeiul acestei convingeri s'a decis începerea discuțiilor pe planul militar pentru stabilirea în toate amănuntele și față de toate eventualitățile a acțiunei militare coordonate între cele trei armate și a se preciza rolul fiecăreia în cazul unei agresiuni. Pactul anglo-franco-sovietic este considerat în aceste țări drept veriga finală și absolut necesară alcătuirei solide a frontului păcei. De altfel știri din Londra, arată că în Camera Comunelor, înainte de închiderea fixată pentru 4 August, d. Chamberlain va face o declarație precisă în ce privește acordul cu sovietele.

*

Dar dacă cele două fapte de mai sus au dominat săptămâna trecută, au fost și alte evenimente a căror importanță nu poate fi tăgăduită.

Astfel, în ce privește situația din Spania un comunicat al ambasadei spaniole dela Paris a precizat că „nici diferențe politice, nici rivalități și nici influențe internaționale nu acționează asupra vieței spaniole". Spania va găsi desigur o soluțiune grație patriotismului spaniol care trebue să aibă ultimul cuvânt într'o țară care a fost atât de profund zguduită. Afirmația ambasadorului spaniol din Paris că „nici o influență internațională nu acționează asupra vieței spaniole" dovedește hotărîrea Spaniei de a nu permite nici o imixtiune străină în treburile ei interne și subliniază din nou declarație recentă a generalului Franco că „Spania nu este nici fascistă, nici național-socialistă ci spaniolă".

*

Un alt fapt este acela privitor la întrevederile d-lui Wohltat la Londra.

Din declarațiile făcute la începutul săptămânei trecute de d. Chamberlain, în Camera Comunelor și de lordul Halifax în Camera Lorzilor, rezultă că într'adevăr d. Wohltat a avut conversații cu caracter financiar și economic cu d. Hudson ministrul de comerț britanic dar că acesta n'a avut nici o autorizație din partea guvernului britanic, că discuțiunile au avut un caracter particular și că părerile d-lui Hudson au fost strict personale.

*

Era să încheiem această cronică fără a pomeni nimic despre „Danzig".

A fost totuși ceva nou și în chestiunea Danzigului în cursul săptămânei care formează obiectul acestei cronici: a fost articolul d-lui Foerster apărut în ziarul „Voelkischer Beobachter", articol care a provocat [illegible] proteste ale presei poloneze și ale agenției oficiale polone „Pat".

D. Foerster scria că Polonia vrea să anexeze Danzigul și că ea ar fi cerut alipirea orașului liber la republica polonă.

Presa polonă califică această afirmație drept o invenție.

*

Și mâine intrăm în August. Luna lui Cuptor a trecut și n'a reușit să întunece raționea: pacea a fost păstrată. Profeții pesimiști s'au înșelat acum cu profețiile lor asupra lunei August. Să sperăm că fortificațiile rațiunei vor rezista și asalturilor profetizate de aceștia.

Discursul anunțat că va fi rostit de d. Hitler la 27 August, ne va aduce desigur o lămurire a situației.

Noui dovezi despre romanitatea Cadrilaterului

Pe locul unde se desgroapă cetatea Abrittus
(Darea de seamă în corpul ziarului)

Activitatea desfășurată de poliția franceză impotriva spionajului

Paris, 30 (Rador). — „Le Matin" anunță următoarele: „Dela începutul anului și până acum poliția a desfășurat o mare activitate în contra spionajului. Au fost făcute 25.000 anchete, cari au dus la 236 arestări. Impresionarea că Siguranța franceză va avea să se ocupe acum și de tot teritoriul nord-african și faptul că la Alger se va înființa un post de radio pentru ca să comunice direct cu acela din Paris, din serviciul poliției, reprezintă cea mai bună garanție că supraveghierea va fi sporită într'un mod și mai considerabil".

xx⊙●⊙xx

25 de ani dela moartea lui Jaurès

Paris, 30 (Rador). — Comuniștii și socialiștii au comemorat Duminică a 25-a aniversare a morții lui Jaurès.

Câteva mii de persoane au împodobit cu flori portretul lui Jaurès depus în fața grilajului Panteonului.

Ziarul englez „Observer" constată o destindere în situația internațională

Londra, 30 (Rador). — *Ziarul „Observer", sub semnătura d-lui Garvin, constată că în situația internațională s'a produs o destindere.*

Autorul articolului atribue această destindere următoarelor două motive: perspectivele semnării pactului cu Rusia și efectul produs asupra guvernului din Tokio, de avertismentul președintelui Roosevelt, rezultând din denunțarea acordului comercial dintre Statele Unite și Japonia, care poate fi interpretat ca exprimând ideia că „răbdarea americanilor a ajuns la limita extremă".

Ziarul scrie că guvernul britanic ar trebui „odată pentru totdeauna, să se decidă să ducă o politică identică cu aceia a Statelor Unite în chestiunile privitoare la Extremul Orient. Insfârșit, el ar mai trebui să privească negocierile cu Rusia Sovietică sub un nou unghiu și să vadă chestiunea pactului cât mai clar posibil. O linie defensivă cât mai mare posibil, o comunitate de spirit cu puterea latentă a forțelor și simpatiilor libere din America și alte țări, iată cari sunt influențele de seamă din Europa și Extremul Orient și totdeodată cele mai sigure garanții ale păcii mondiale".

⊙xo⊙❖⊙xo⊙

Ingineri francezi și englezi vor fortifica baza navală dela Smirna

Smirna 30 (Telor.). — In primele zile ale lunei August vor sosi în Turcia mai mulți specialiști francezi și englezi, cari vor fi însărcinați cu fortificarea bazei navale de la Cesme (Smirna) și a întregei coaste din fața insulelor Dodecanez. Tot la începutul lunei August vor sosi și 8 ingineri britanici, cari vor fi însărcinați cu crearea unei baze navale și aeriene în Sangeacul Alexandretta.

O bandă de 400 teroriști arabi a pătruns in Transiordania

Amman, 30 (Rador). — O bandă înarmată compusă din 400 de teroriști arabi a pătruns în Transiordania în cursul nopții de Sâmbătă spre Duminică.

Klup Pașa, comandantul trupelor din Transiordania a plecat imediat în regiunea invadată spre a proceda la isgonirea teroriștilor. Pentru prima dată o bandă atât de mare își propune să acționeze pe celalt mal al Iordanului.

Situația preocupă de aproape cercurile oficiale. Emirul Abdulah, care se găsea la reședința sa de vară, s'a înapoiat la Amman.

Măria Sa Marele Voevod Mihai va fi inscris la 15 August sublocotenent de marină

Majestatea Sa Regele a hotărît, ca pe ziua de 15 August 1939, ziua Marinei, Măria Sa Marele Voevod de Alba Iulia Mihai, să fie inscris ca sublocotenet în marina de război.

„Japonezii au ridicat o chestiune ce depășește cadrul negocierilor cu Anglia"

Comentariile presei franceze

Paris, 30 (Rador). — „Excelsior" anunță din Londra: „Cerând ca să le fie predate depozitele chineze dela băncile din concesiunile franceză și britanică dela Tientsin și ca biletele de bancă emise de ei în regiunile ocupate de armata japoneză să fie recunoscute ca monedă legală, japonezii au ridicat o chestiune ce depășește cadrul conversațiilor proectate. Este vorba, în realitate, de o cerere ce interesează în aceiași măsură atât Anglia, cât și Franța. Or, se hotărîse că aceste negocieri să privească numai chestiunea locală a Tientsinului, iar nu toate problemele relative la întreaga China. Marea Britanie, și nici Franța, nu sunt dispuse să recunoască noul sistem monetar impus de japonezi într'o anumită regiune din China".

„L'Epoque" scrie: „Noua mișcare anti-britanică din nordul Chinei, dusă pe baza încurajărilor japoneze, a început mai înainte ca să fi intervenit un acord asupra formulei anglo-japoneze, în chestiunea Tientsin. Această formulă nu poate rămâne valabilă decât dacă spiritul ei este respectat atât de japonezi, cât și de englezi. Din nefericire experiența din Septembrie trecut n'a folosit la nimic".

Măsurile poliției engleze impotriva organizațiilor teroriste

Londra, 30 (Rador). — **Sub stricta supraveghere a polițiștilor au fost expediați Sâmbătă seară în Irlanda 6 simpatizanți ai mișcării teroriste organizată de organizația armata republicană irlandeză.**

Poliția a luat măsuri excepțional de severe, așa încât publicul a fost împiedecat să asiste la îmbarcarea lor în trenul ce a plecat din gara Euston și pe cheiu, în portul Holyhead, pe bordul vasului „Hibernia".

Se crede că cei expulzați din Londra vor fi supraveghiați de polițiști până la sosirea lor la destinație.

CINE SUBVENȚIONEAZA CAMPANIA TERORISTA

Londra, 30 (Rador). — **Săptămânalul REYNOLD'S scrie că ministerul de finanțe posedă dovezi că din Berlin, Londra și Dublin s'au trimis sume de bani pentru subvenționarea campaniei teroriste duse de armata republicană irlandeză.**

De fapt, de pe acum numeroși partizani ai d-lui De Valera socotesc că această mișcare teroristă irlandeză nu a avut drept scop să facă Anglia să revină asupra împărțirea Irlandei ci, mai de grabă să împiedice soluționarea pacifică a diferendului anglo-irlandez.

CURIERUL LONDONEZ

Formarea piloților aviației militare britanice

de HERBERT DAWSON

Tinerii cari vor să intre în rândurile aviației militare britanice pot urma două feluri de cursuri. Unii, între șaptesprezece și nouăsprezece și jumătate ani, sunt aleși prin concurs și urmează un curs complet de antrenament la colegiul aviației dela Cranwell. Acești cadeți își fac din aviație o carieră și eventual pot ajunge comandanți de escadrile. Totuș, recenta expansiune a forțelor aeriene britanice a făcut să fie nevoie de mai mulți ofițeri decât poate da școala de la Cranwell. S'a înființat deci un „Brevet de serviciu redus", accesibil în urma unui sever examen medical și educațional și azi sunt peste 2000 de tineri cari urmează astfel de cursuri la diferitele centre aviatice din Marea Britanie.

Acum câteva zile mi s'a permis să vizitez unul din aceste „centre de antrenament", spre a vedea procesul de transformare al unor simpli civili în piloți militari. Acest curs durează nouă luni și e împărțit în trei perioade de câte zece săptămâni fiecare, urmate de o lună de practică la unul din centrele de tir din cele mai îndepărtate colțuri ale Angliei.

Mai întâi, viitorii piloți trebuie să învețe principiile zborului la școala civilă de aviație. In acest stadiu ei nu poartă uniforma. Aeroplanele de care se servesc sunt de tip „Gypsy Moth", numai după ce au învățat să mânuiască aceste aparate simple și după ce au trecut în mod satisfăcător examenul de „zbor singur", sunt îmbrăcați în uniformă și repartizați la unul din centrele regulate de antrenament.

A conduce un avion „Gepsy Moth" e cu totul altceva decât a conduce un avion militar și „Antrenamentul intermediar" are de scop să familiarizeze pe elevi cu acest ultim tip. In momentul de față sunt două tipuri de avioane de antrenament în serviciu: aparatul „Oxford" cu două motoare, care servește ca tip de aparat de bombardament și „Harward" cu un singur motor, un monoplan cu aripi joase construit special pentru guvernul britanic în Statele-Unite. Alt aparat important e avionul „Miles Master", cel mai rapid avion de antrenament din lume, care se întrebuințează pentru perfecționarea definitivă a „piloților de luptă". Aceste aeroplane pot face 431 de kilometri pe oră.

In timpul „Instrucției intermediare", piloții se familiarizează cu viața de aviatori militari. Ei învață legile aviației, fac exerciții de mânuirea armelor și învață pe cine, și cum să salute. Cu alte cuvinte sunt instruiți spre a deveni ofițeri. Se face foarte multă instrucție pe teren, dar teoria nu se face în dauna practicei. Cel puțin jumătate din timp e consacrat zborurilor. La cele mai multe ore din zi, deasupra aerodromului evoluează 25 de avioane, care sunt controlate de jos de ofițerii instructori.

Deși toți piloții învață să

(Continuare in pag. 2-a)

Pe frontul ruso-japonez

Studenții școalei de pilotaj